

• поглинальне схрещування для нарощування м'ясного поголів'я вітчизняних і зарубіжних порід. Таким методом формується вітчизняний масив порід абердин-ангус і сментал. З використанням **бугаїв австрійської, північноамериканської та німецької селекції** створюється **вітчизняний м'ясний сментал**.

Висновки. Для збільшення поголів'я м'ясної худоби і підвищення виробництва високоякісної яловичини створено племінну базу-ринок 13 високопродуктивних м'ясних порід.

Найбільший відсоток за чисельністю належить породам абердин-ангус – 36,2, волинській – 19,5, поліській – 10,7, створюваній сментальській – 14,4.

Комплексна оцінка тварин свідчить про їхню високу якість. Тварини вищих генерацій (чистопородні і IV покоління) становлять 87,0%, вимогам стандарту порід відповідає 91,6%.

1. *Стратегія* розвитку м'ясного скотарства в Україні в контексті національної продовольчої безпеки / За ред. М.В. Зубця та І.В. Гузева. – К.: Аграрна наука, 2005. – 174 с.

2. *Рекомендації* щодо формування племінної бази м'ясного скотарства. – Чубинське, 2003. – 33 с.

3. *Інструкція* з бонітування великої рогатої худоби м'ясних порід. Інструкція з ведення племінного обліку в м'ясному скотарстві / Ю.Ф. Мельник, В.П. Буркат, О.В. Білоус, І.В. Гузев і ін. – К.: Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2003. – 62 с.

4. *Фокс Д., Миниш Є.* Производство говядины в США. Мясное скотоводство. – М.: Агропромиздат, 1986. – 478 с.

5. *Черкаев А.В., Черкаева И.А.* Технология специализированного мясного скотоводства. – М.: Агропромиздат, 1988. – С. 55–66.

6. *Програма* селекції великої рогатої худоби породи абердин-ангус на 2003–2012 роки / В.О. Пабат, А.М. Литовченко, М.В. Зубець та ін; За ред. І.В. Гузева. – К., 2005. – 344 с.

ГЕНЕТИЧЕСКИЙ ПОТЕНЦИАЛ ОТРАСЛИ МЯСНОГО СКОТОВОДСТВА В УКРАИНЕ. Гузев И.В., Чиркова О.П., Неумывака В.Н.

Приведены обобщенные данные комплексной оценки животных 209 племенных хозяйств 13 мясных пород: численность, породность, продуктивные и племенные качества.

Порода, разведение, генофонд, оценка

GENETIC POTENTIAL OF BEEF CATTLE BREEDING IN UKRAINE. Guzev I.V., Chirkova O.P., Neumyvaka V.N.

Generalized data of animal complex evaluation of 209 cattle breeding farms of 13 beef cattle breeds for number, breed, productive and pedigree qualities were cited.

Breed, selection, genofond, estimation

УДК 636.92:636.083

Л.М. ДАРМОГРАЙ, І.С. ЛУЧИН*

Львівська національна академія ветеринарної медицини ім. С.З. Гжицького

*Івано-Франківський інститут АПВ, Коломийська дослідна станція**

ДИНАМІКА ЖИВОЇ МАСИ КРОЛІВ РІЗНИХ ГЕНОТИПІВ У ЛІТНІЙ ПЕРІОД ВИРОЩУВАННЯ

Вивчено інтенсивність росту та функціональний стан організму кролів порід білий велетень (БВ), фландр (Ф), місцева шиншила (МШ) і нового типу шиншили (НТШ), що створюється, при зодовуванні зеленої маси козлятнику східного, люцерни і конюшини. Визначено вірогідне збільшення середньодобових приростів і маси тіла всіх груп кролів до 90-денного віку незалежно від кормового фактора. Установлено, що вищою енергією росту вирізняються кролі НТШ, яким зодовували окрім комбікорму зелену масу східного козлятнику.

Генотип кролів, східний козлятник, люцерна, конюшина, інтенсивність росту

Корми в собівартості продукції за інтенсивного промислового розведення кролів становлять до 70% і є основним показником ефективності вирощування кролів на м'ясо. За інтенсивного та бройлерного вирощування кролів на м'ясо на 1 кг приросту витрати корму становили 4–4,5 к. од., протеїну – 350–500 г [2–4].

© Л.М. Дармограй, І.С. Лучин, 2008

Розведення і генетика тварин. 2008. Вип. 42.

Кролі – це типові рослиноїдні гризуни з простим однокамерним шлунком і кишковим типом травлення. Вони добре поїдають грубі та об'ємисті корми. Здатність до інтенсивного розмноження та висока скороспілість вимагають забезпечення організму всіма поживними і біологічно активними речовинами [1, 2].

Кліматичні умови Прикарпаття є складними для вирощування кролів, особливо високопродуктивних і скороспілих порід. Тому триває пошук і вивчення різних генотипів кролів за відтворювальними здатностями, міцною конституцією, екстер'єром, високою скороспілістю, добрими відгодівельними якостями, пристосованістю до умов передгір'я Карпат, що дасть можливість істотно впливати на збільшення виробництва кролятини [4, 8]. Питання оплати корму, трансформації зеленої маси бобових культур, особливо нетрадиційних, в організмі кролів різних генотипів вивчені недостатньо [5, 6]. Актуальними є дослідження, пов'язані із встановленням продуктивної дії корму на процеси метаболізму і продуктивність тварин [6, 7].

Основна мета наших досліджень – вивчити динаміку живої маси, швидкість росту кролів названих вище генотипів при згодовуванні зеленої маси багаторічних бобових культур (східний козлятник, конюшина, люцерна) і їхній вплив на обмін речовин та інтенсивність росту.

Матеріал і методика досліджень. Експериментальні дослідження проводили у племінному репродукторі фермерського господарства "Еліт" Коломийського району Івано-Франківської області у весняно-літній період. Матеріалом для роботи слугували кролі генотипу білий велетень (БВ), фландр (Ф), місцева шиншила (МШ) і новий тип шиншили (НТШ), що створюється шляхом складного схрещування в умовах Прикарпаття [4, 8]. Суть дослідження полягала у вивченні трансформації поживних речовин зеленої маси східного козлятнику, конюшини і люцерни (30% за поживністю) при контрольному вирощуванні молодняку кролів віком від 45 до 120 днів.

Було відібрано і сформовано 12 груп кролів по 10 тварин у кожній за принципом пар аналогів. Усі дослідження проводились згідно зі схемою дослідження (див. таблицю). Інтенсивність росту піддослідних кролів визначали шляхом щомісячного зважування на електронних вагах з точністю до 1 г. Абсолютну

швидкість росту (середньодобові прирости) визначали за формулою: $\frac{B_1 - B_0}{T}$, де B_1 – маса на дату зважування, B_0 – початкова маса, T – період часу між зважуваннями (дні).

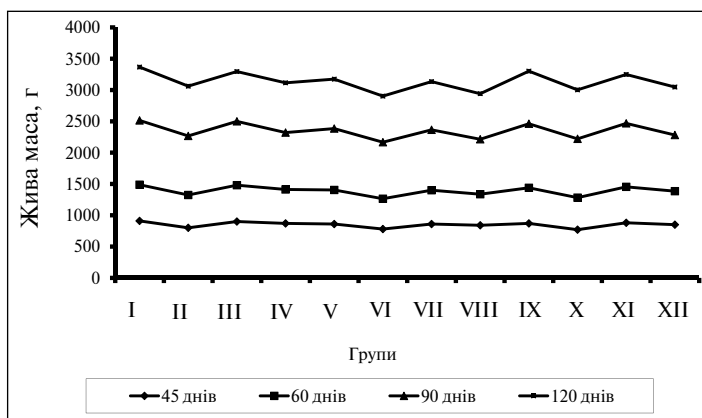
Схема дослідження (n=10)

Порода	Характер годівлі					
	козлятник східний		конюшина		люцерна	
	група	Зелена маса – 30%, комбікорм – 70% за поживністю	група	Зелена маса – 30%, комбікорм – 70% за поживністю	група	Зелена маса – 30%, комбікорм – 70% за поживністю
НТШ	I		V		IX	
МШ	II		VI		X	
БВ	III		VII		XI	
Ф	IV		VIII		XII	

Нормування годівлі піддослідних кролів проводили згідно з існуючими нормами і враховували вік, інтенсивність росту та живу масу. Зеленої маси багаторічних трав для годівлі кролів використовували у натуральному вигляді у фазі бутонізації та початку цвітіння. Окрім зеленої маси бобових культур кролям усіх груп згодовували гранульований комбікорм (70% за поживністю), до складу якого входили: зерно вівса – 30%, зерно ячменю – 25, висівки пшеничні – 25, макуха соняшнику – 13, шрот сої – 5, вапняк – 1 і NaCl – 1%. Утримання кролів – кліткове у приміщеннях. Цілодобово вільний доступ до води. Цифрові дані оброблено біометрично з використанням комп'ютерної програми.

Результати досліджень. За здатністю перетравлювати корми кролі відрізняються від інших сільськогосподарських тварин. Органічну речовину грубих кормів кролі перетравлюють краще, ніж свині, але поступаються перед жуйними, а органічну речовину концентрованих, зелених і соковитих кормів вони перетравлюють так само, як жуйні або ще краще [3, 5]. Цінність зелених кормів у тому, що у них є велика кількість легкоперетравних білків, клітковини, мінеральних речовин, вітамінів і фітоестрогенів, які добре засвоюються організмом тварин. Саме тому вони є основними для їхньої годівлі в літній період. Але в них містяться речовини, які можуть негативно впливати на здоров'я тварин і їхню продуктивність [6, 7]. За період вирощування молодняку кролів із використанням зеленої маси різних бобових

рослин установлено високу інтенсивність росту до 4-місячного віку. Дослідження показали, що згодовування кролям зеленої маси бобових культур поліпшувало забезпеченість тварин поживними і біологічно активними речовинами, але продуктивна дія їх була різною. Основним показником правильно збалансованої годівлі є інтенсивність росту і відмінний розвиток тварин. Динаміку росту піддослідних кролів зображено у вигляді графіка (рис. 1). Використання для годівлі кролів зелених кормів здешевлює собівартість продукції.

Групи	45 днів	60 днів	90 днів	120 днів
I	910	1488	2515	3367
II	800	1324	2267	3062
III	900	1481	2500	3295
IV	870	1412	2321	3115
V	860	1404	2385	3174
VI	780	1264	2167	2903
VII	860	1400	2365	3134
VIII	840	1336	2214	2941
IX	870	1439	2462	3302
X	770	1281	2221	3003
XI	880	1454	2468	3249
XII	850	1385	2282	3048

Рис. 1. Динаміка живої маси кролів за період дослід, n=10

Проведені дослідження показали, що кролі всіх груп відзначались високими швидкістю росту, середньодобовими приростами живої маси в період від 60- до 90-денного віку. Однак, потрібно зауважити, що кращу продуктивну дію на організм молодняку кролів дала зелена маса східного козлятника порівняно з люцерною і конюшиною. Кращу трансформацію поживних речовин відмічено у піддослідних групах кролів I–IV групи. Незалежно від кормового фактора вищу інтенсивність росту мали кролі нового типу шиншили, що створюється, V, IX груп і особливо I групи, в якій абсолютний приріст живої маси за період вирощування був найвищий – 2457 г (рис. 2).

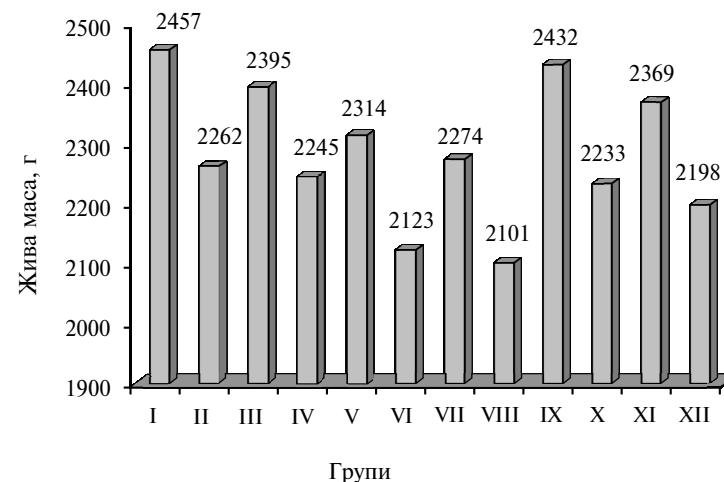

Рис. 2. Абсолютний приріст живої маси піддослідних кролів за період вирощування, n=10

Наведені дані дають можливість стверджувати, що кролі даного генотипу (НТШ) у молодому віці мають здатність проявляти вищу інтенсивність росту і скороспілість порівняно з іншими породами. Вирощування кролів у літній період підви-

щує відгодівельні показники молодняку, що сприяє збільшенню виробництва бройлерної кролятини на Прикарпатті.

Висновки. На попередніх етапах проведених нами досліджень було встановлено вищу продуктивну дію кормів із козлятнику східного на продуктивність, функціональний стан тварин порівняно із контролем. Вищою інтенсивністю росту відрізнялися кролі нового типу шиншили, яким згодовували зелену масу східного козлятника. Встановлено вірогідне підвищення середньодобових приростів в усіх групах кролів до 90-денного віку незалежно від кормового фактора.

1. *Мирось В.В.* Довідник кролівника і звіророда. — К.: Урожай, 1990. — 256 с.

2. *Поради кролівнику / М.В. Хоружний, В.Г. Плотников, В.П. Заєченко та ін.* — К.: Урожай, 1988. — 144 с.

3. *Калугин Ю.А.* Кормлення кроликів. — М.: Агропромиздат, 1985. — 112 с.

4. *Лучин І.С., Дармограй Л.М.* Відгодівельні особливості молодняку кролів, отриманих від поєднання порід фландр і шиншила // Сільський господар. — 2003. — № 9-10. — С. 23–25.

5. *Калачнюк Л.Г.* Біологічні особливості травлення у кролів постнатального періоду // Наук. вісн. ЛНАВМ ім. С.З. Гжицького. — 2004. — Т. 6 (№ 2). — С. 10–17.

6. *Дармограй Л.М.* Функціональний стан організму та продуктивність тварин при згодовуванні сінажу із *Galega orientalis* (La) // Вісн. Сумського нац. аграр. ун-ту. — 2004. — Вип. 7 (12). — С. 37–40.

7. *Шарифьяров Б.Г.* Козлятник восточный в рационах коров // Зоотехния. — 1996. — № 5. — С. 15–16.

8. *Лучин І.С., Шербатий З.Є.* Репродуктивні якості чистопородних і помісних кролематок порід шиншила і фландр // Наук. вісн. ЛНАВМ ім. С.З. Гжицького. — 2003. — Т. 5 (№ 3). — С. 53–56.

ДИНАМИКА ЖИВОЙ МАССЫ КРОЛИКОВ РАЗНЫХ ГЕНОТИПОВ В ЛЕТНИЙ ПЕРИОД ВЫРАЩИВАНИЯ. Дармограй Л.М., Лучин И.С.

Изучены интенсивность роста и функциональное состояние организма кроликов пород белый великан (БВ), фландр (Ф), местная шиншила (МШ) и нового типа шиншиллы (НТШ), что создается, при скармливании зелёной массы козлятника восточного, люцерны и клевера. Определено достоверное увеличение среднесуточных привесов и массы всех групп

кроликов до 90-суточного возраста независимо от кормового фактора. Установлено, что высокой энергией роста отличаются кролики НТШ, которым скармливали вместе с комбикормом зеленую массу восточного козлятника.

Генотип кроликів, восточний козлятник, люцерна, клевер, інтенсивність росту

DYNAMICS OF RABBITS LIVING MASS OF DIFFERENT GENOTYPES AT GROWING DURING IN SUMMER PERIOD. Darmohraj L.M., Luchyn I.S.

It was studied the influence of green mass of Galega Orientalis, alfalfa, clover on growth intensity, functional state of organism of White Glant breed rabbits (WG), Flandr (F), Chinchilla (C) and new type of Chinchilla (NTC). The productive action of such feeds on fattening indices of rabbits of high mentioned breed, feed payment were described. It was proved that the green mass of Galega orientalis provides with better nutrients transformation in all experimental groups of rabbits in comparison with alfalfa and clover.

Rabbits breeds, galega orientalis, alfalfa, clover, productivity

УДК 636.22/.28.082

А.В. ДИМЧУК

Подільський державний аграрно-технічний університет

МОЛОЧНА ПРОДУКТИВНІСТЬ КОРІВ ПОДІЛЬСЬКОГО ЗАВОДСЬКОГО ТИПУ УКРАЇНСЬКОЇ ЧОРНО-РЯБОЇ МОЛОЧНОЇ ПОРОДИ ЗА РІЗНИХ ВАРІАНТІВ ПІДБОРУ

Викладено порівняльний аналіз оцінки молочної продуктивності корів подільського заводського типу української чорно-рябої молочної породи залежно від різних варіантів підбору.

Лінія, молочна продуктивність, підбір

© А.В. Димчук, 2008

Розведення і генетика тварин. 2008. Вип. 42.